

1 דנה הגמרא: לִימָא קָבֵר מְטַנְפַת אֵינָה חוּזְרַת וְיולֶדֶת בְּתוּף שְׁנָתָה
2 – האם נאמר שהתנא של הברייתא סבר שבהמה המטנפת אינה
3 יכולה ללדת במשך שנה אחר הטינוף, והוא הדין שאינה יכולה
4 ללדת שנה לאחר לידה שהרי לידה היא כטינוף.
5 מסיקה הגמרא: אפילו אם תימצי לומר שבהמה המטנפת חוזרת
6 וְיולֶדֶת בְּתוּף שְׁנָתָה, מכל מקום בהמה היוֹלֶדֶת ולד גמור וְדאי אֵינָה
7 חוּזְרַת וְיולֶדֶת בְּתוּף שְׁנָתָה. וכיון שכאן מדובר על גדייה שילדה
8 באותה שנה, לכן לא נקט התנא שהיא עצמה חזרה וילדה בת נוספת
9 באותה שנה.
10 שנינו בברייתא: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲנִי רֵאִיתִי גְדִיָּה כו' שעשרה
11 בתוך שנתה. הגמרא מבררת במה חולק רבי שמעון על תנא קמא:
12 מַאי אֵינָא – מה החילוק שיש בין תנא קמא לרבי שמעון.
13 משיבה הגמרא: שרבי שמעון ותנא קמא עסקו באופן שהבנות טינפו
14 בסוף החדש השישי ללידתן, ושוב יולדות בתוך שנה זו, ולדעת תנא
15 קמא יכולות ללדת רק ביום האחרון של השנה, ואילו רבי שמעון
16 סבר שיכולות ללדת גם לפני היום האחרון של השנה, ולכן דקדק
17 ואמר ש'עשרה בתוך שנתה', משמע מדבריו שלא המתינו ללדת
18 ביום אחרון לשנת לידתן, אלא ילדו בתוך השנה, ופרט זה נוסף
19 בדבריו על דברי תנא קמא.
20 ומבאר הגמרא את טעם מחלוקתם: אֵינָא בִּינְיָהוּ דְּזַעֲרִי – יש
21 הבדל בין תנא קמא לרבי שמעון בסברת זעירי, שאמר שבהמה
22 שטינפה אינה מקבלת זכר עד מלאת שלושים יום, תנא קמא אית
23 לִיה דְּזַעֲרִי – סובר כדעת זעירי, ולכן נקט שבאופן שהבנות טינפו
24 בסוף החדש השישי, אינן יכולות ללדת אלא ביום האחרון של אותה
25 שנה, שהרי אחר הטינוף צריכה להמתין חודש עד שתתעבר ועוד
26 חמשה חדשי עיבור, ורבי שמעון לית ליה דְּזַעֲרִי – אינו סובר
27 כסברת זעירי, ואם כן יתכן שלאחר הטינוף התעברו באמצע החדש
28 השביעי, ונמצא שחמשת חדשי העיבור כלו באמצע החדש השנים
29 עשר, ויכולות להוליד ולהתעשר כמה ימים 'בתוך השנה' ולא דווקא
30 ביום האחרון.
31 הגמרא מביאה טעם נוסף למחלוקתם: וְאֵיבְעִית אֵימָא, דְּכוּלֵּי עֲלָמָא
32 – שלדעת כולם, בין לתנא קמא ובין לרבי שמעון אית להו דְּזַעֲרִי
33 – יש להם את סברת זעירי שבהמה שטינפה אינה מקבלת זכר עד
34 מלאת שלושים יום, וְהָכֵא בְּיולֶדֶת לְמַקְוִטְעִין קָא מִיפְלְגִי – וכאן

35 נחלקו האם יתכן שבהמה תלד קודם שנשלם החדש החמישי
36 להריונה, לְתַנָּא קָמָא אֵינָה יולֶדֶת לְמַקְוִטְעִין, וכיון שהבנות טינפו
37 בסוף החדש השישי, וחדש אחריו לא קבלו זכר, נמצא שאינן
38 יכולות לשוב וללדת אלא ביום האחרון של השנה, ואילו לְרַבִּי
39 שְׁמַעוֹן בהמה יולֶדֶת לְמַקְוִטְעִין, ולכן יכולות ללדת כבר 'בתוך
40 שנתה', כלומר במשך החדש השנים עשר ולא דווקא ביום האחרון
41 של השנה.
42 הגמרא מביאה טעם נוסף למחלוקתם: וְאֵיבְעִית אֵימָא, דְּכוּלֵּי עֲלָמָא
43 – בין לתנא קמא ובין לרבי שמעון, בהמה אֵינָה יולֶדֶת לְמַקְוִטְעִין,
44 וְהָכֵא בְּמַקְצַת הַיּוֹם כְּבוּלוֹ קְמִיפְלְגִי – וכאן נחלקו האם מקצת היום
45 האחרון של הטינוף נחשב כיום שלם ויכולה להתעבר בו ביום, וכן
46 האם מקצת היום האחרון של ההריון נחשב כיום שלם ויכולה ללדת
47 בו ביום, לְתַנָּא קָמָא לא אָמְרִינָן מְקַצַת הַיּוֹם כְּבוּלוֹ, ומעתה, הבנות
48 שטינפו בסוף החדש השישי מקבלות זכר אחר שלושים יום שלמים
49 מעת לעת, ואינן יולדות עד שימלאו להם חמשה חודשי הריון
50 שלמים מעת לעת, ונמצא שילדות ביום האחרון של השנה, ואילו
51 לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִינָן מְקַצַת הַיּוֹם כְּבוּלוֹ, ולפיכך במשך יום
52 השלושים לטינופה כבר מקבלת זכר, ובתחילת היום האחרון של ימי
53 הריונה היא יולדת, ונמצא שאף אם טינפו בסוף החדש השישי,
54 יכולות ללדת 'בתוך השנה', ולא רק ביום האחרון.
55 הגמרא מביאה ביאור נוסף למחלוקתם, ולפי ביאור זה נחלקו בדיון
56 מעשר בהמה: וְאֵיבְעִית אֵימָא – ואם תרצה תוכל לבאר מחלוקתם
57 כך, דְּכוּלֵּי עֲלָמָא – בין לתנא קמא ובין לרבי שמעון, אָמְרִינָן מְקַצַת
58 הַיּוֹם כְּבוּלוֹ, ומדובר לפי כולם שהנכרות נולדו ביום האחרון של
59 השנה, וְהָכֵא בְּמַחוּסָר זְמַן נִכְנָס לְדִיר הַתְּעַשָּׂר קְמִיפְלְגִי – וכאן
60 נחלקו האם בהמה שלא מלאו לה שמונה ימים נכנסת לדיר
61 להתעשר, אף שעדיין אינה ראויה להקרבה, לדעת תנא קמא מחוסר
62 זמן אינו נכנס לדיר להתעשר, ונמצא שאם טינפו בסוף החדש
63 השישי כיון שילדות ביום האחרון בשנה אין בנותיהן מצטרפות
64 להתעשר, ומה שאמר בברייתא ש'כולן נכנסות להתעשר' היינו
65 בשנה מעוברת, ואילו רבי שמעון שאמר שראוה גדיה מתעשרת
66 'בתוך שנתה', סבר שמחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר, ואף שנולדו
67 ביום האחרון בשנה, ניתן לצרפן באותו יום למנין עשרה צאן,
68 ולהתחייב במעשר.

המשך ביאור למס' בכורות ליום רביעי עמ' ב

21 רב, דְּאָמַר רַב (להלן שם) הִלְכְתָא כְּרַבִּי יוֹסִי בְּן הַמְּשׁוּלָם. ומדוע
22 הוצרך לחזור על זה שוב בכלל זה. אלא ודאי לא על דין זה הוצרך
23 רב לומר כן.
24 ממשיכה הגמרא: אֲלָא נִפְרַשׁ שֵׁרֵב אִמְרֵי כֵן אֲשַׁעֲר בְּעַל מוֹם – על
25 מה ששינוי להלן (כה) בדיון שער של בכור בעל מום שנשר, ואחר כך
26 נשחט הבכור או מת, אם מותר ליהנות מהשער. דוחה הגמרא: אי
27 אפשר לומר כן, לפי שמיפְלַג פְּלִיגֵי בדיון זה עֲקִבָא בְּן מַהֲלָלָאֵל
28 וְרַבִּינָן במשנה שם. שעקביא מן מהללאל מתיר את השער בהנאה,
29 וחכמים אוסרים. ואם כן לא על דין זה אמר רב שכן הלכה, שהרי
30 אמר חוץ מדבר שיש בו מחלוקת.
31 מסיקה הגמרא: לְעוֹלָם – באמת מוכרחים אנו לפרש שדברי רב
32 שאמר שכן ההלכה, אֲדַרְבֵּי שְׁמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל שבמשנתו הוא
33 שאמר כן. ולענין מה שהשקו על כך מהברייתא להלן שנחלקו
34 חכמים על דבריו, מיישבת הגמרא, וְהָא קָא מְשַׁמַּע לָן – והשמע
35 לנו רב בזה, דְּבְרִייתָא – שמחלוקת שהובאה רק בברייתא ולא
36 במשנה, לֹא פְּלוּגְתָא הִיא – אינה חשובה כמחלוקת, ולכך אין זה
37 בכלל מה שאמר רב חוץ מדבר שיש בו מחלוקת, אלא הלכה כדברי
38 רבן שמעון בן גמליאל.
39 מקשה הגמרא: וְכִיּוֹן דְּאָמַר רַב הִלְכְתָא כְּבוּלִיָּה פִּירְקִין בְּר
40 מְפֻלְגָתָא,

1 וְשְׁמַעְיָאֵל וְרַבִּי עֲקִיבָא בדיון זה, שלדעת רבי עקיבא, גם אם לא ילדה
2 הבהמה ולד ממש, אלא הפילה חתיכה, הולד הבא אחריו אינו בכור.
3 וזה יכול להיות גם בתוך גיל זה. ואם כן לא על זה אמר רב שכן
4 הלכה, שהרי אמר חוץ מדבר שיש בו מחלוקת.
5 ממשיכה הגמרא: אֲלָא נִפְרַשׁ את דברי רב אֲדַרְבֵּי אֲלִיעֶזֶר בְּן עֲקִבָא
6 – על דינו של רבי אליעזר בן יעקב שאמר במשנה השניה (לעיל כא),
7 שבהמה שהפילה חתיכת דם, הולד הבא לאחר מכן אינו בכור,
8 והחתיכה תיקבר. ועל זה אמר רב שהלכה כדבריו. דוחה הגמרא: אין
9 לפרש כן, מאחר שיש כלל שְׁמִשְׁנַת – שדבריו של רבי אֲלִיעֶזֶר בְּן
10 יַעֲקֹב, הם קָב – דברים מועטים, וְקָבִי – שכל מה שאמר הלכה
11 כמותו, ולא היה רב צריך להשמיענו שהלכה כדבריו.
12 ממשיכה הגמרא: אֲלָא נִפְרַשׁ שֵׁרֵב אִמְרֵי כֵן אֲדַרְבֵּי שְׁמַעוֹן בְּן
13 גַּמְלִיאֵל שאמר במשנתו שבהמה המינקת ודאי בנה הוא. דוחה
14 הגמרא: אין לומר כן, שהרי מְפֻלְגֵי פְּלִיגֵי – נחלק הוא בדיון זה על
15 חכמים כְּבְרִייתָא להלן (כד). ואם כן לא על דין זה אמר רב שכן היא
16 ההלכה, שהרי אמר חוץ מדיון שנחלקו בו.
17 ממשיכה הגמרא: אֲלָא נִפְרַשׁ, שֵׁרֵב אִמְרֵי כֵן אֲדַרְבֵּי יוֹסִי בְּן
18 הַמְּשׁוּלָם, שאמר במשנה להלן (כד) שמותר לתלוש משערות הבכור,
19 במקום השחיטה. יש לדחות שגם לדין זה לא הוצרך רב לומר את
20 הכלל שהלכה כן, דְּהָא אָמַר רַב תְּרָא וְיִמְנָא – שהרי כבר אמר כן

הולד **בְּהֵמָה בְּבֵמָה** – כמה זמן לאחר תחילת ההריון נחשב העובר של הבהמה כולד, שאם הפילתו אמו פוטר את הבא אחריו מבכורה. רב פפא מנסה לפשוט את הספק: **אִמֵּר לִיָּה רַב פָּפָא לְאַבְיִי, וְכִי לֹא הֵיִינוּ דְּזַעֲרִי** – האם לא על נידון זה נסובו דברי זעירי, **דְּאִמֵּר זַעֲרִי אִין מֵינוּף פְּהוּת מִשְׁלָשִׁים יוֹם**, והבין רב פפא שכוננת זעירי לומר, שאם טינפה קודם שעברו שלושים יום מעת שבא עליה זכר, אינו נחשב טינוף הפוטר מבכורה, כיון שאין נוצר במעיה ולד עד שיעברו שלושים יום.

דוחה אביי: **הוּוּא לְקַבְּל אִיתְמַר** – דברי זעירי נאמרו לענין קבלת זכר לאחר הטינוף, שעד שעוברים שלושים יום מטינופה אין הבהמה מקבלת זכר, אבל אין מדבריו ראייה כמה זמן מתחילת העיבור נוצר ולד.

משנתינו (לעיל טו) עסקה בלוקח בהמה מן העובד כוכבים ואינו יודע אם בכרה, מה דין הולד שנוולד אצל הישראלי. עתה דנה הגמרא מה הדין בלוקח מישראל, ואינו יודע אם ביכרה אצל המוכר. אומרת הגמרא: **מְצִינוּ מה דינו של הלוקח מְעוֹבֵד בְּכֹכְבִים**. מבררת הגמרא: **לֹקְחַת מִיִּשְׂרָאֵל**, ואינו יודע אם בכרה, **מֵאִי** – מה דין ולדה הראשון שנוולד אצל הישראלי.

מביאה הגמרא מחלוקת אמוראים בדין זה: **אִמֵּר רַב**, ולדה הראשון הוא **בְּכוֹר וְדָא**, והטעם לכך, כיון **דְּאִם אִיתָא דְּפִכְרָה** – אם אכן כבר ילדה ביד המוכר, **אִישְׁתַּבְּוּחִי הָוָה מִישְׁתַּבַּח לִיָּה** – היה המוכר אומר לקונה שכדאי לו לקנותה כיון שכבר ילדה, שבכך הוא משביח את מקוהו, שהרי בהמה מסתכנת בלידתה הראשונה, וכל אדם מעדיף לקנות בהמה שכבר ילדה, וכיון שלא אמר לו המוכר פרט זה, מוכח שלא ילדה קודם שקנאה. **וְשִׁמּוּאֵל אָמַר**, הולד הראשון הוא **בְּכוֹר סָפֵק**. ואין ראייה מכך שהמוכר לא השתבח לומר שילדה, שהרי יתכן ששחק משום ש**כָּבֵר** המוכר, שהקונה **לְשִׁחִיטָה קָא פְּעִי לִיָּה** – צריך את הבהמה לצורך אכילת בשרה, ולא כדי ללדת ולדות, ולצורך השחיטה אין שבח בבהמה שכבר ילדה. **וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר**, הולד הראשון הוא **חֻלִּין וְדָאִין**. **מֵאִי טַעְמָא** – ומהו הטעם לכך, משום **דְּאִם אִיתָא דְּלֵא בְּכֵרָה** – אם אכן עדיין לא ילדה את ולדה הראשון אצל המוכר, **כִּיּוֹן דְּאִיסוּרָא אִיסוּרָא אִוּדוּעִי הָוָה מוֹדַע לִיָּה** – כיון שיש בבהמה זו איסור בכורה, בודאי היה המוכר חושש להכשיל את הקונה באיסור, והיה מודיע לו שעדיין לא ילדה, ויש לנהוג דיני בכור בולד שיוולד, וכיון שלא הודיע לו, בהכרח שאינו בכור.

אומרת הגמרא: **תַּנְיָא בְּנוֹתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן** – שנינו ברייתא המסייעת לדברי רבי יוחנן **דְּאִמֵּר חֻלִּין**. שכך שנינו לגבי איסור 'אתו וְאֵת בְּנֵי לָא תִשְׁחָטוּ בַּיּוֹם אֶחָד' (ויקרא כב כח), שארבעה זמנים בשנה, המוכר בהמה ובנה באותו יום, חייב להודיע ללוקח שמכר היום את אמה או את בנה לשחיטה, ושמא נשחטו ועתה אסור לשחוט בהמה זו, ואומרת בברייתא (חולין פג.) **אִם לָא הוֹדִיעֵנו** – אם לא הודיע המוכר ללוקח שמכר היום את אמה או את בנה של בהמה זו לשחיטה, הולך הלוקח ו**שׁוֹחֵט, וְאִינוּ נִמְנָע** – אינו צריך להמנע מלשוחטה ולחזור ולכרר אצל המוכר האם מכר היום את אמה או בנה. ומכאן משמע כדברי רבי יוחנן, שאם היה איסור על הקונה, בודאי היה המוכר מודיעו על כך, ומכך שלא הודיעו מוכח שבודאי אין כאן חשש איסור.

שואלת הגמרא: **לִיָּמָא תִּיְהִי תִּיּוֹבְתָא דְּרַב וְשִׁמּוּאֵל** – האם נאמר שמברייתא זאת תהיה פירכא על רב הסובר שהוא ודאי בכור, ועל שמואל הסובר שהוא ספק בכור, ולא הוכיחו משתיקת המוכר שבודאי אין איסור לקונה. מתרצת הגמרא: רב ושמואל סברו שאין לדמות את חיוב המוכר להזהיר מפני איסור 'אותו ואת בנו', לבין חיובו להזהיר שהולד שיוולד מבהמתו יהא בכור, משום **דְּהָתָם** – שם לגבי איסור 'אותו ואת בנו', **בְּמוֹכֵר תִּלְיָא מִילְתָּא** – חובת האזהרה מוטלת על המוכר, וכיון שלא הזהיר, מוכח שלא מכר את אמה או בנה של בהמה זו, ואילו **הָתָא** – כאן, לגבי הולד הנוולד מבהמה שלקחה מישראל, **בְּלֹקְחָה תִּלְיָא מִילְתָּא** – חיוב הפרשת

הגמרא מביאה ראייה שלדעת רבי שמעון מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר: **וְהִתְנִיָּא** – וכן שנינו בברייתא, **רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן יְהוֹנָתָן אָמַר מְשוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְחוֹסֵר זְמַן נִכְנֵס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׂר, וּבְדִין זֶה הָרִי הוּא בְּכֹר, מֵה בְּכוֹר קְדוּשָׁה לְפָנָי וְזִמְנָו** – כשם שבכור חלה עליו קדושת בכור מיד עם יציאתו מרחם אמו, אף שאינו ראוי להקרבה עד שיהיה בן שמונה ימים, **וְקָרַב לְאַחַר זְמַנּוּ** – והקרבתו היא רק לאחר זמן ביום השמיני, **אָף בְּדִין מַעֲשֵׂר בַּהֲמוֹה, מְחוֹסֵר זְמַן, קְדוּשָׁה לְפָנָי וְזִמְנָו וְקָרַב לְאַחַר זְמַנּוּ**. דהיינו שנכנס לדיר להתעשר אף שהוא מחוסר זמן לענין הקרבתו.

הגמרא מבארת מדוע למד רבי שמעון, מעשר בהמה מבכור ולא משאר קדשים. מקשה הגמרא: **וְאִדְוָלִיף מִבְּכוֹר** – עד שרבי שמעון לומד את דין מעשר בהמה מבכור שקדושתו חלה אפילו על מחוסר זמן, **נִילִיף** – שילמד מ**קְדָשִׁים**, דהיינו משלמים, שאין קדושה חלה עליהם עד שיהיה בני שמונה ימים. וממילא יסבור שאין מחוסר זמן מתעשר.

מתרצת הגמרא: **מִסְתַּבְּרָא מִבְּכוֹר הָוָה לִיָּה לְמִילָף** – מסתבר יותר שיש לתמוד את דין מעשר בהמה מדין בכור, **שְׂכָן הֵם שוֹיִם באַרְבַּעַה דִּינִים, א. גּוֹאֵל, דהיינו, שבכור ומעשר בהמה אינם נפדים להוציאן לחולין, ואילו שאר קדשים אם נפל בהם מום נפדים. ב. מוֹם, דהיינו, שבכור ומעשר בהמה קדושת הגוף חלה עליהם אף אם היו בעלי מום קודם שהקדישום, ואילו המקדיש בעל מום לשאר קדשים לא חלה עליהם קדושת הגוף אלא קדושת דמים בלבד. ג. תְּמוּרָה, דהיינו שהממיר בכור ומעשר בהמה בבהמה אחרת, אף שחלה קדושה על התמורה, מכל מקום אין תמורתן קריבה על המזבח, ואילו שאר קדשים תמורתן קריבה כמותן. ד. אֲכִילָה, דהיינו שבכור ומעשר בהמה שנפל בהם מום, נאכלין, הבכור לכהן, והמעשר לבעלים, ואילו שאר קדשים שנפל בהם מום אינן נאכלין עד שיפדו.**

מקשה הגמרא: **אֲדַרְבָּה** – יש לומר ההיפך, **דְּמִקְדָּשִׁים הָוָה לִיָּה לְמִילָף** – שהיה לרבי שמעון לתמוד מעשר בהמה משאר קדשים, **שְׂכָן מַעֲשֵׂר בַּהֲמוֹה שׁוּוֹה לשֹׂאֵר קְדָשִׁים בכַּמָּה דִּינִים, א. וְכָר, דהיינו שמעשר בהמה חל פוה על זכר ובין על נקבה, וכן דינם של רוב הקדשים, ואילו קדושת בכורה אינה חלה אלא על זכר. ב. קְדוּשָׁה, דהיינו שמעשר בהמה אינו קדוש מאליו, עד שיקדישוהו בעליו ועל ידי העברה תחת השבט, וכן שאר הקדשים, ואילו בכור קדוש מאליו כשיוצא מרחם אמו. ג. בְּמִתְנָוּת, דהיינו שבכור הוא אחד ממתנות כהונה, ואילו מעשר בהמה ושאר הקדשים, אינם מתנות לכהן אלא קרבנות למזבח. ד. פְּשׁוּטָה, דהיינו שמעשר בהמה חל על כל בהמה אף שאינה בכורה, וכן שאר הקדשים, ואילו בכורה חלה רק על הולד הבכור.**

מסיקה הגמרא: **אִלָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן הִעְבְּרָה / הִעְבְּרָה גְּמִיר** – למד מעשר בהמה מבכור בגזירה שוה, שבשניהם נאמרה לשון העברה. שנינו במשנה: סימן הולד בבהמה דקה, טינוף. שואלת הגמרא: **הִיכִי דְּמִי** – מה נחשב 'טינוף'. משיבה הגמרא: **אִמֵּר רַבָּא, בְּדִמְרֵי רַעֲוִתָא דְּצִלְתָא** – טינוף כזה שרועי הבהמות של העיר צלתא אומרים עליו **'אִצֵּר חַיּוּתָא'** – הרחם נעצר והעובר שבתוכו נימוק. **וְשִׁמּוּאֵל אָמַר**, טינוף הנראה כמו **פְּעוּעֵי דְּרָמָא** – אבעבועות דם שהבהמה פולטת מרחמה. **וְצִרְיָה לְהִרְאוּתוֹ** את הטינוף **לְחֶכֶם**, שיקבע האם אכן יש בו מיחיו של ולד, הפוטר את הולד הבא אחריו מבכורה.

תמהה הגמרא: **הָכֵם מְנָא יָדַע** – תלמיד חכם מנין יכול לדעת ולהכיר איזה טינוף נחשב כסימן ולד. משיבה הגמרא: **אִמֵּר רַב פָּפָא, 'חֶכֶם' באִמְרוּ להִרְאוּת לוֹ, הֵינּוּ רוּעָה חֶכֶם** – רועה בקי, שיועד להבחין באיזה טינוף יש לו.

הגמרא מבררת באיזה שלב נחשב העובר לולד: **אִמֵּר רַב הֶסְדָּא, הָרִי אָמְרוּ חַכְמִים שהזמן הנדרש לִיצִיַּת הַוּלָד בְּאִשָּׁה** – מתחילת ההריון עד שנחשב כ'ולד', הוא **אַרְבַּעִים יוֹם**, ורק אם הפילה אחר זמן זה, היא טמאה לידה, והולד הבא אחריו פטור מבכורה, אבל קודם לכן הוא נחשב כמים בלבד. **פְּעִי** (שאלו) **רַב הֶסְדָּא**, יצירת

המשך ביאור למס' בכורות ליום שני עמ' ב

11 מן הבכורה, וּפְטוּרָה מִן הַכְּבוֹרָה – אם לאחר מכאן תלד זכר, אינו
12 קדוש.

גמרא

13 הגמרא דנה בדיני הטומאה של החררה, ובטעם שהיא טעונה קבורה:
14 תָּנִי רַבִּי תַּיִיא בְּשֵׁם רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, שֶׁחָרְרָה אֵינָה מְטַמְּאָה
15 לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׁא, כְּלוּמַר, אִף שֶׁהִנְפִּיל מִטְמֵא בְּמַגַּע וּבְמִשָּׂא כְּמוֹ
16 נְבִילָה, מִכֹּל מְקוֹם חֲרָרָה זֶה אֵינָה מִטְמֵאָה. מִקְשָׁה הִגְמֵרָא: וּמֵאַחַר
17 דְּאֵינָה מְטַמְּאָה לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׁא, וּמִשְׁמַע מִכָּךְ, שֶׁאֵין בָּהּ וְלֹד
18 שְׁנִימוּחַ, אִם כֵּן אִמְרֵי תַּקְּבָר – מִדּוּעַ שְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנָה שְׁצָרִיךְ לְקַבֵּר
19 אֹתָהּ.
20

1 הבכור מוטל על הקונה, ועליו מוטל לברר האם בהמתו חייבת
2 בבכורה, ואין דין המחייב את המוכר להודיע לקונה את מצב
3 הבהמה, ולכן אי אפשר להוכיח שאינו בכור ממה שלא הודיעו
4 המוכר על כך.

משנה

5 המשנה מבררת את הדין של בהמה שהפילה חתיכת דם: רַבִּי
6 אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר, בְּהֵמָה נִקְּחָה שִׁשְׁפָּעָה תְּרַרְתָּ דָם – שֶׁהִפִּילָה
7 חתיכת דם, והוא סימן שהיה ולד ברחם הבהמה שנימוח בדם,
8 ונעשתה ממנו חררה זו, תָּרִי זֶה תַּקְּבָר – קוברים את החררה, אף
9 שאין בה שום קדושה, כדי לפרסם שהבהמה הפילה וידעו שנפטרה
10